

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

la „Tel. Rom.” într-una cu suplimentul „Fôia Pedagogică”

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuliile nepublicate nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Cuvântarea

Excelenței Sale Domnului arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, rostită la deschiderea congresului nostru național bisericesc din terminul ordinaru dela 1/13 Octombrie, 1897.

Preasânți domni episcopi! Freastimați domni deputați congresuali! Iubiți frați, iubiți fii sufletesci!

Vă mulțămesc, că la învitarea, ce Vi o am făcut, ați binevoit a vă aduna astăzi din diferite îndepărtări aici la metropola noastră, ca să luați în mână agendele congresului nostru național bisericesc, ale acestei corporațiuni organice supreme, în care culminază unitatea și solidaritatea bisericești noastre naționale, și se exprimă momentele cele mai notabile și importante ale vieții noastre bisericesci.

Vă salut totdeauna cu totă căldura inimei mele la această nouă întrunire periodică, și din capul locului constat cu multă satisfacțiune: că întrunirea congresului nostru național bisericesc astădată n'a întâmpinat nici o greutate din partea potestății statului, cea ce avem să mulțămim în prima linie grației și propensiunii părintești a Maiestății Sale domnitorului împărat și rege al nostru Francisc Iosif I., căruia și altcum pentru înființarea, respective reinvierea metropoliei noastre îi datorim pentru totdeauna grațitudine omagială, plină de credință și alipire, carea fără îndoială în acord deplin cu D.-Văstre o exprim și la această ocaziune solemnă prin exclamarea cea mai sinceră: Trăiască Maiestatea Sa preagrațiosul nostru Monarch!

Acastă împregiurare îmbucurătoare mă face să cred, că în cercurile competente guverniale a străbătut în cele din urmă convingerea, că congresele noastre bisericesci-naționale s'au ferit totdeauna de a se atinge de afaceri politice, cari nu au nimic cu instituțiunile noastre bisericesci, și că întrunirea

și activitatea acestor congrese întru nimic nu este prejudiciată intereselor statului.

Și într'adevăr putem să fim mândri, când reprivind în trecut, vom constata adevărul, că congresele noastre, conșcie de chemarea lor, cu multă înțelepțiune, cu multă moderare, pot să fie cu abnegațiune, și cu multă demnitate s'au mărginit în toate acțiunile sale numai și numai la afacerile bisericesci școlare și fundamentale indicate în statutul organic, lăsând cu totul neatins terenul politic; cea ce de bună seamă se va observa și la ocaziunea prezentă și se va transporta și la cele din viitoriu.

Nu vreau să preocup astădată atențiunea D. Văstre cu amintirea obiectelor mai însemnate, ce au să vină la ordinea zilei în sesiunea această congresuală, pentru-că ele îndată după constituirea congresului se vor prezenta aici prin rapoartele consistoriului metropolitan; amintesc însă în general, că și în acest congres nișuimțele noastre ale tuturor trebuie să fie îndreptate într'acolo, ca pelângă alte atribute canonice ale instituțiunilor noastre bisericesci să se conserve nealterat caracterul lor național, și ca cel mai deapropo scop al nostru să avem înaintea ochilor în toate lucrările noastre cultura și moralitatea publică, cari au să ne asigure pacea și adevărata iubire frățescă în societate.

Având firma speranță, că și D. Văstre astfel vă pricepeți chemarea, ce o aveți ca membri ai acestei supreme corporațiuni bisericesci, după invocarea ajutorului lui Dumnezeu premersă sub sânta liturgie de astăzi, sesiunea ordinară a congresului nostru național bisericesc pentru periodul anilor 1896/7, 1897/8 și 1898/9 cu această o declar de deschisă.

Dela congresul național-bisericesc.

Conform cerculariului Excelenței Sale Preasânțitului nostru Domn Arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul prin

care a fost convocat congresul național-bisericesc al metropoliei noastre gr. ort. rom. din Transilvania și Ungaria, deputații congresuali s'au adunat eri la Sibiu pentru a lua parte la ședințele congresului.

Înainte de a-și începe congresul activitatea, deputații congresuali în frunte cu Preasânții Lor episcopii Ioan Mețian din diecesa Aradului și Nicolau Popea din diecesa Caransebeșului au asistat la oficiul divin împreună cu invocarea Duchului Sânt celebrat în biserica din Sibiu-Cetate de Ex. Sa D. arhiep. și metropolit asistat de Cuvioșii Lor archim. Filaret Musta dela Caransebeș și protosințelul Augustin Hamsea dela Arad, protopresbiterii Ioan Papiu din Sibiu și Ignatiu Pop din Arad și diaconii Ilie Moga și Demetriu Câmpean din Sibiu.

Cântările liturgice au fost executate într'un mod de tot sârbătoresc de corul elevilor seminariali condus de zelosul și talentatul nostru artist, profesorul seminarial dl Georgiu Dima.

După terminarea oficiului divin la 12^{1/2} ore m. Ex. Sa Dl Arhiep. și Metropolit fiind invitat prin o deputațiune emisă din sinul deputaților prezenți se prezintă întotdeauna de Preasânții Lor episcopii Ioan Mețian și Nicolau Popea, cari în urma poziției lor, ocupă și ei loc la masa presițială, în sinul deputaților adunați în biserica din Sibiu-Cetate și deschide ședința I. prin cuvântarea ce o publicăm la locul prim, în fruntea fôiei.

Cuvântarea a fost ascultată cu multă atențiune din partea deputaților congresuali și a distinsului public adunat în biserică, și a fost întreruptă cu aclamațiuni dese și vii la adresa Majestății Sale prea bunului nostru împărat și rege Francisc Iosif I., căruia după cum s'a accentuat în cuvântare, avem de a mulțămi restaurarea vechei noastre metropolii, precum și posibilitatea ținerii acestui congres.

După terminarea cuvântării de deschidere la învitarea Ex. Sale președintelui congresului se constituie

biroul interinal constătoriu din dep. Mateiu Voilean, Dr. Traian Putici și Dr. Traian Badescu deputați din cler și dnii Dr. Ilie Cristea, Dr. Ioan Șenchea, Dr. Nestor Opreanu, Dr. Nic. Popovici, Dr. Petru Ionescu, și George Bogoevici deputați mireni.

Se prezintă din partea Inaltului presidiu raportul consistoriului metropolitan împreună cu actele alegerilor deputaților congresuali.

I-și prezintă apoi în persoană credențiunile următorii deputați:

1. Adam Filip. 2. Ardelean Georgiu. 3. Babeș Vicențiu. 4. Dr. Bădescu Traian. 5. Barzu Traian. 6. Beleş Vasiliu. 7. Bârsan Ambrosiu. 8. Bogoevici Georgiu. 9. Burdea Constantin. 10. Ciorogariu Romul. 11. Cirlea Mihail. 12. Corcan Petru. 13. Dr. Cristea Ilie. 14. Curescu Ilie. 15. Damian Vasiliu. 16. Dan Iuliu. 17. Drăgălină Patriciu. 18. Dr. Farcaș Ioan. 19. Ghidiu Andreiu. 20. Goldiș Iosif. 21. Hamsea Augustin. 22. Hamsea Voicu. 23. Ionaș Ioan. 24. Dr. Ionescu Petru. 25. Ivan Nicolau. 26. Dr. Liviu Lemenyi. 27. Lenger Ioan. 28. Nicolau Maneguti. 29. V. Mangra. 30. Dr. Alexandru Mocsonyi. 31. Filaret Musta. 32. Dr. Aurel Novac. 33. Dr. Nicolau Olariu. 34. Sebastian Olariu. 35. Dr. Nicolau Oncu. 36. Dr. Nestor Opreanu. 37. Papiu Ioan. 38. Pap Ignatiu. 39. Pap Ioan. 40. Dr. Pop Iustin. 41. Păcurariu Avram. 42. Petric Ioan. 43. Pipoș Petru. 44. Popovici Alexandru. 45. Popovici Georgiu. 46. Dr. Popovici Georgiu. 47. Popovici Michail. 48. Dr. Popovici Nicolau. 49. Preda Ioan. 50. Dr. Preda Vasilie. 51. Pușcariu Ioan, cav. 52. Dr. Putici Traian. 53. Roxin Nicolau. 54. Roșescu Tului. 55. Rotariu Paul. 56. Săgarcean Vasile. 57. Dr. Șenchea Ioan. 58. Seracin Teodor cav. 59. Sârbu Gherasim. 60. Sârbu Ioan. 61. Simonescu Leontin. 62. Dr. Șpan Petru. 63. Spătariu Vladimir. 64. Tisu Petru. 65. Traila Ilie. 66. Truția Petru. 67. Dr. Vecerde Nicolau. 68. Voileanu Mateiu. 69. Zigrea Nicolau.

Deputatul present Parteniu Cosma neavând la sine credențiunalul, îl va

FOIȚA.

Un sinucigaș.

de

Matild Serao.

(Urmare și fine.)

Și pe via Nazionale în jos Sorel mergea la mörte. Nu-și mai tira piciorle obosite, dar nici nu se grăbea, nu se opra nici înaintea vitrinelor, dar ochii lui, cu cari se inhomba la trecători, aveau înfățișarea, ca și când nimic n'ar vedea. Muribundul a primit lovitura de grație; avea înaintea sa o cale designată, și el mergea, fără grabă, dar în chip fatal, condus de rațele acelor ochi albaștri, reci, de acel sărut din urmă al buzelor ei, de ultimele ei cuvinte, cari au păturs în cerrii lui, în inima, în sufletul lui. Numai acum și-a adus aminte, că Gwendaline Harris nu i-a spus locul, unde să se arunce în Tibru. La Ripetta nu, acolo umbra prea multă lume, la Albero Bello nu, acolo se aruncă cei mai mulți sinucigași, și luntrea de salvară e la îndemână; unde dară?...

Își aduse aminte de o seră de August, când în calea sa din Viena spre Sorrento a

făcut o primblare aici în Roma cu Gwendaline Harris. Înspre Ponte Molle au mers atunci, și s'au plimbat pe țărmul râului în sus și'n jos spre livezile dela Tor din Quinto și pe căile umbröse dela via Angelica: da, da, la Ponte Molle, acolo va fi dulce mörtea. Și a plecat în dreapta pe stradă în jos. Mereu îl salutau, dar el apröpe pe nimeni nu cunoșcea. Îl opra și câte un creditor mai mic, care credea că el e bogat, și numai nu voesce să plătescă. Și el acum mergea la mörte.

Temperamentul lui molatec. natura lui slabă erau cuprinse de ideea fixă de a se sinucide. S'a băgat orbiș într'un car, voia să se arunce sub röte, dar vizitiul a oprit caii injurându-l. Pe o așa și morösă, umedă, de Martiu, nimeni nu eșea afară din oraș, și primblarea pe câmpia pustie l'a domolit puțin. I-ar fi plăcut să scrie cuiva o epistolă de adio și inima i se strinse de durere la gândul, că n'are pe nimeni afară de creditori. Nu va vörșa nimeni o lacrimă în urma lui, și cel din urmă moment din viața lui se va sfirși aci pe deșertul și nesfērșitul șes al campagnei romane, în noroiul recörösei zile de Martiu.

În momentul acesta simți, că și când ceva i-s'ar freca de picior: se întörse. Un

câne vagabund, urit, părăsit, hămisit, venea după el privindu-l incremenit. De unde a venit bidigania asta aci. Iulian Sorel nu și putea închipui.

— Pie! strigă furios.

Cănele se oprî un moment, apoi iarăși îi urmă.

— Pie! — și l'lovî cu piciorul.

Cănele cheralăi într'un chip sfășietor, și iarăși îi urmă. Sorel se oprî turburat. Pentru ce l'urmăresce atât de constent cănele acesta, chiar și după-ce l-a lovit? Pentru ce l'privesce cu așa ochi; parcă ar fi al unui om, așa poți să citești durerea din ei.

— Va fi un câne vagabund, flămândit, care și caută stăpân, — cugetă în sine, în vreme-ce privea îngândurat animalul curios.

Cănele s'a oprî și el, și aștepta cu capul plecat.

— Mergi, mergi! — strigă Julian Sorel, — eu trebuie să mor.

Cănele l-a privit cu o căutătură duioasă, durerosă, în Julian tremura sufletul de mirare. Dar cine, cine l'privesce pe el astfel în căutătura tristă a acestui animal, ce manifestație de milă e această, care e chemată să-i procure o nouă durere adăncă, să-i escite în inimă simțământul amar și dulce al lingeđirei.

— Trebuie să mor, trebuie să mor — țise, vorbind cu cănele, ca și când ar fi fost un om, — mort voi fi mai fericit!

Și s'a depărtat iarăși spre Ponte Molle, stăpânindu-și lacrimile, ce abia acum începea să le cunoșcă. Cănele îi urma. Julian Sorel se cutremură, auđind pașii animalului, care se vede, vrea să-i urmeze necontent. I-ar fi plăcut să-l gonască cu petri, să-l lovască în cap cu piciorul, dar frica, că țărași se va întâlni cu acei ochi dureröși, l-a făcut să se cutremure.

Ah, în adevăr cineva privesce din ochii aceia. Nu cuteza să privască la câne, pentru-că din ochii lui vorbeau parcă bunătatea omenescă pe care el a desconsiderat-o, chinurile, suferințele omenesci, pe cari el le-a desprețuit, par-că străluciau lacrimile omenesci, pe cari el nu le cunoșcea.

— De-aceea vine, să mă vađă murind, gândi în urmă. Dar pe Ponte Molle umbrau trăsuri, spre Tor din Quinto i-se părea apa prea mică, pentru a se putea îneca în ea. Mai bine va fi la via Angelica, acolo sunt viltori și apa e adăncă.

Dar cănele mereu îi era în călcăiu, lingându-i vestmintele. Și cănele va lătra, de-l va vedea căđend în apă, pöte va și sări după el, să-l scape; cănele nu vrea ca el să

prezenta secțiunii verificătoare respective. Credenționarul deputatului Ioan Groza se prezintă prin deputatul Ignatiu Pop; cel al lui Eugeniu Mocsonyi prin V. Babeș; cel al lui Teod. Ciontea prin A. Hamsea; cel al lui Dr. Florian Duma prin N. Zigre; cel al lui Paul Pop prin P. Cosma; cel al lui Alexandru Birescu prin P. Tisu; cel al lui Michail Velici prin V. Mangra; cel al lui A. Suci prin Romul Ciorogariu și în fine cel al lui Dr. Ilarion Pușcariu prin I. cav. de Pușcariu.

Prin consistoriul metropolitan se prezintă credenționarul deputaților: Coriolan Bredeanu, Dămian Simeon, George Fejér și Dr. Constantin Groza.

Pentru verificarea deputaților înaltul presidiu propune, ér congresul primesc, instituirea alor trei secțiuni constatătoare fie-care din deputații unei eparchii, astfel, ca deputații archidiecesei să verifice pe deputații din diecesa Aradului, deputații din diecesa Aradului să verifice pe deputații din diecesa Caransebeșului, ér deputații din diecesa Caransebeșului să verifice pe deputații din archidieceasa Transilvaniei.

Cu acestea agendele ședinței I. s'au terminat. Proxima ședință s'a anunțat pe ați la 11 ore a. m. în sala cea mare a casei comitatului.

V. Mangra.

deputat congresual.

Sub iscăltura acesta se publică în numărul de ați al ziarului din Arad „Tribuna Poporului“ la locul prim un articol, care se ocupă în special cu ziarul nostru „Telegraful Român“.

Nu căutăm „necul causal“, în care ar fi să stea acest articol cu deschiderea congresului nostru național bisericesc, mai puțin căutăm „necul causal“, în care stă părintele Mangra cu guvernul din România, în ziarul „Tribuna Poporului“, a cărei redacțiune primesc regulat o rentă lunară dela guvernul actual al României, ci căutăm după „necul causal“, din incidentul căruia părintele V. Mangra a scris acel articol.

În articolul din chestiune părintele V. Mangra ne face imputarea, că „rele servicii facem bisericii ortodoxe române și în genere causei naționale“ când luăm pozițiune în chestiunea crizei cu metropolitul primat din România, atacând guvernul din România, și persoana Majestății Sale a regelui Carol.

Incident a servit la toate aceste părintelui V. Mangra articolul nostru dela 23 Septembrie a. c. cu care am introdus cei 2 articoli din ziarul „Egyetértés“, în cari a fost atins și părintele V. Mangra, despre care se dice, că făimosa broșură din v. a. anului 1896, în care a apărat votul sinodului referitoriu la detronarea metropolitului primat, o a fabricat în conlucrare cu părintele V. Lucaciu.

moră: iată gândul înfricoșat, ce frământa creierul lui Julian Sorel. Și acum ca și când cănele pe calea străin ar fi un om, care-l pricpe, pe acela umedă, tinosă, sub arborii părasiți, pleșuvi, pe țermul galbinului riu șerpuitor, Julian Sorel cu un glas desndăjdut îi strigă:

— Trebuie să mor, înțelegi, trebuie să mor; am făcut o datorie de două-sute șesezeci de mii de lire și nu pot plăti, trebuie să mor, lasă-mă să mor....

Sermanul căne murdar și zdrențuit, privea spre Sorel, ca și când l-ar fi podidit lacrimile. Nici un glas nu se audea pe câmpia întinsă și noroiosă, nici o luntre nu umblă pe riu: era singur cu cănele.

Ce privire! Póte 'mi dice, că mórtea nu mă scapă de rușine, și e mai cinstit să trăsesc și să suferi urmările căderii, decât să cauți mórtea.... Dar cine, cine vorbesce din acei ochi? Póte toți ai săi, cari au re pausat în cinste, deplânși, póte părinții, némurile lui. Toți aceia, cari l-au iubit și cari acum sunt departe, departe, și nu pot să-l ajute, toți aceia, pe cari i-a iubit în copilărie, în junete, toți aceia, sufletul acelora, glasul lor slab de admoniție, ochii lor plini de bu-

În loc de a răspunde la această acuză ce i o face ziarul unguresc, și așa justifica desastrul științific, punând în părți egale responsabilitatea în jumătate asupra catolicului părinte V. Lucaciu, părintele V. Mangra acuma sare în apărarea regelui Carol, despre care susține, că l'am atacat noi cei dela „Telegraful Român“.

Din adîns am publicat noi cei 2 articoli din „Egyetértés“, ca să avem ocaziune de a reveni asupra lor.

Părintele Mangra se ascunde la spatele regelui Carol.

Din această fericită pozițiune ne atacă părintele V. Mangra, prezentându-se din nou ca defensor canonic, acuma nu al Sântului Sinod, ci al regelui Carol.

Înteleptul rege Carol de bună sémă va dice la privirea noului său apărătoriu: Feresc-mé Dómnne de pretini, căci de nepretini mă voi feri eu.

Mai mult cu altă ocaziune.

Revista politică.

Din parlamentul magiar. La 11 l. c. n. s'a ținut o ședință în care presidentul camerei, Szilágyi Dezső, prezentă rescriptul ministrului președinte prin care Maj. Sa își exprimă camerei mulțăminta Sa pentru felicitările și omagiile aduse din incidentul aniversării onomastice Sale din est an, apoi necrologul deputatului kossuthist Helfy. După prezentarea mai multor proiecte de lege mai cu sémă referitoare la căi ferate vicinale, din cari unele s'au și primit, ședința, care a ținut numai $\frac{1}{2}$ órá, s'a terminat.

Budgetul comun. Duminecă d. a. s'a ținut la Viena sub presidența Maj. Sale un consiliu de ministrii comun, la care au luat parte din ministrii magiari ministrul-president br. Bánffy, și ministrii Darányi și Lukács. După „Bud. Tud.“ în consiliul acesta s'a statat delegațiunilor. Budgetul a fost urcat și de astădată, mai cu sémă în părțile privitoare la susținerea armatei, din cauza scumpetei de bucate.

Desvéliri diplomatice. Scriind despre criza orientală revista „Contemporari Rewiew“ din Londra aruncă velul de pe un senzațional plan, care schimba întregă charta Europei, dacă împératul german se învoia. Desvélirea e următoarea:

După ce Europa multă vreme înzadar a căutat după un urmașiu, care să primescă rémasul lui Alexandru Battenberg, Stambulow a trimis un agent secret la București, care să imbie regelui României uniunea Bulgariei cu România. Regele României în chipul acesta ar fi dispus de o armată de 162000 de ómeni. Planul lui Stambulow era, ca acești 162000 de

nătate, cu cari voiesc să-l admonieze, brațele lor, cu cari să trudesce să-l opréscă, toate aceste se vedeau, se simțeau din privirea cănelui.

O slăbiciune nemărginită îl cuprinse; se prăbuși pe malul umed, nășipos al râului; fața și-o culcă pe nisip, brațele și-le întinse și începu să plângă. Cănele se așeză înaintea lui, cu capul culcat pe picioarele i murdare, și până când Julian Sorel a zăcut la pământ, și de asupra lui se luptau Viața și Mórtea, — pentru dobândirea pradei, până atunci cănele zăcea înaintea lui și privia, privia dus la omul chinuit. Ciasurile treceau. Cănele încetul cu încetul își luă curagiu și începu să lingă mâinile lui Julian Sorel. Bărbatul se cutremură și se ridică. Inima i fu copleșită de simțeminte delicate și curate, de căință, de resignație și de dorul de pocăință.

Apoi a plecat încet spre Roma. Cănele a dispărut și Julian Sorel și-a continuat calea spre ispășire.

Rin.

ómeni la prima ocaziune favorabilă să înainteze spre Constantinopol, să-l ocupe și din această capitală a imperiului ozmanilor să facă capitală pentru noul regat româno-bulgar. Planul cutezat a răpit într'adevăr pe regele Carol, dar a declarat, că nu se póte învoi la executarea lui până nu va întreba pe doyenul casei sale în privința acésta, pe împératul german. Împératul german însă a degenat consimțirea sa și astfel întregul plan a fost zădărnicit.

Nou proiect de constituțiune în Sêrbia. În Sêrbia s'a elaborat un nou proiect de constituțiune, care încurând va fi supus deliberării unei comisuni alese din toate partidele politice. Punctele principale ale noului proiect sunt următoarele: Politicește Sêrbia se împarte în 5 comitate și 50 de districte. Numêrul dieceselor gr.-or. se va ridica dela 3 la 5. Corpul legislativ îl va forma scuptsina și senatul, cari în casuri extraordinare se vor contopi în adunare mare națională. Scuptsina va avea 120 de membrii, ér senatul 60. Deputații scuptsinei îi alege exclusiv poporul. Dintre senatori 20 îi denumesce regele, 20 îi alege scuptsina și 20 ajung acolo după poziția lor. Intre aceștia vor fi 5 comiți supremi, 5 episcopi, 5 generali și preșidenții consiliului de stat, a supremului for de comptabilitate, a tribunalului suprem etc. Nôua constituțiune se va îngriji, ca oficianții să nu fie dați afară din funcțiunile lor când se schimbă guvernele, cum se făcea până acum. Nôua oonstituțiune va fi proclamată la 7 Nov. n. a. c. și va intra în valóre sub acel guvern, care va avea majoritate în popor.

Precum se vede, guvernul sêrbesc așteptă mult dela constituțiunea comitatensă, carea în Ungaria a dus totă puterea în mâinile guvernului. De altcum radicalii și liberalii vor înainta și ei câte un proiect de constituțiune.

Regat croat. în Spalato s'a constituit un club al partidului opozițional alegându-și de președinte pe deputatul dietei imperiale austriace Bianchini, ér de secretariu pe cunoscutul poet croat Tricici Povicici. Nisuița principală a partidului e să elupte unitatea și independența regatului croat.

Scrisóre din Budapesta.

— 11 Oct. n. 1897.

— Dela Societatea „Petru Maior“. — Succesorul profesorului Roman. — Congresul filologic din Dresda.

Dați-mi voie, dle redactor, se reieul firul activității mele de corespondent al foii ce redigiați. Încep cu chestiuni, cari pe noi cei din Pesta — nu știu dacă și pe d-vóstre — mult ne intereséză și ne preocupă, în prima linie cu societatea „Petru Maior“.

Acéști societate a tinerimeii nóstre academice de aici, care are 35 ani de viață și-a încheiat eri, în 10 Oct. n. anul seu de gestiune 1896/97. Cu abateré dela procedura de șablon de până acum, încheierea s'a făcut, mulțumită bravului comitet, în mod festiv. S'a ținut adecă ieri în o sală spațioasă și elegantă a otelului „Nemzet“ o ședință publică festivă, la care a fost invitată inteligența din loc, precum și public românesc din afară. Curios însă, posta i-a jucat societății o festă.

Cine știe din ce pricină, mai mult din jumătatea invitațiilor n'au sosit la destinație, nici chiar foile române n'au primit toate anunțurile; învitarile neprimite ni-au sosit însă înderét numai în ziua ședinței. Éta o conștientiosă administrație la „magyar királyi posta.“

Am mai avut însă încă un bucluc; a-cesta cu poliția.

Odată ne-a dat permisia, ca să ne cânte muzica militară a regimentului 6 în decursul părții sociale a ședinței, tot poliția însă și-a revocat permisia și degeaba am bătut după aceea pragurile, căci nu ni-s'a dat nici o ascultare. Pentru-ce? Rémâne neduslușit.

Cu toate aceste însă ședința s'a ținut. La 7 óre era deja de față un număr îndesulitor din inteligența română din loc, vre-o 40—50 membri ai societății, noi și vechi, au venit deputațiunile studenților sêrbi și slovaci vre-o 14 cu totul Dintre inteligența am remarcat pe Il. Sa dl Iosif Popu, jude la curie, Baronul Pop, Dr. Bilascu, Dr. M. Pop, preotul castrens N. Pap, părintele gr.-or. Murnu Georgiades cu stimabila familie, Dr. Crăciune, funcționar în direcțiunea postală cu st. familie, familia Grama, protector al stipendiștilor, mai mulți funcționari dela postă și telegraf, și alții, trecuți póte cu vederea. Poliția naturală că n'a lipsit, e a fost reprezentată prin un căpitan maghiar și un subcăpitan român. Ambii domni au fost fórt prevenitori.

Ședința a fost deschisă prin un călduros salut rostit de presidentul societății N. Pucanu. A urmat cetirea raportului general despre activitatea societății din anul expirat. Nu anticipez nimic din acest raport, deóre-ce el va eși în zilele acestea de sub tipar și va fi supus criticei d-vóstre speciale. Studentul în drept Iuon de Pop a cetit rapórtule speciale și darea de sémă despre activitatea comisiei literare. În această dare de sémă se arată și argumentéză necesitatea înființării din partea societății „Petru Maior“ a unui ziar social-literar în scopul întăririi legăturilor dintre societate și poporul românesc.

Punctul din urmă din program a fost cetirea studiului asupra „Comediilor lui I. L. Caragiale“. Autorul, Ilarie Chendi stud. fil., a vorbit la început despre firea românului, care mai mult e aplicată spre jale decât spre veselie, a arêtat motivele lipsei comediilor la noi, a făcut o analiză critică asupra comediilor lui Caragiale, și a încheiat arătând unele defecte de formă. Autorul a fost rêsplătit cu aplause.

Cu acestea s'a încheiat partea oficiosă și s'a trecut la partea socială. În decursul unei comune s'au rostit firesce mai multe toasturi pentru óspeți, pentru inteligența din loc, pentru Sêrbi și Slovaci; ér din partea acestora ni s'au rêspons măgulitoare cuvinte. Îndeosebi au vorbit drăgălaș dl Crăciune în numele inteligenței și sêrbul Drđ Dimovits, care în două toasturi ținute în limba franțuzască a preamărit societatea și neamul românesc.

Acuirându-se cătră 11 óre și o muzică țigănescă sciutóre de doine românesci, animația a devenit mare, s'a încins o intimă conversație și petrecere. Astfel sêra acésta a fost pentru óspeți și pentru tinerime o sêră plăcută din deferite puncte de vedere...

Vé intereséză desigur, cine este urmașul mult regretatului nostru părinte Alexandru Roman. Natural, că deocamdată numai de succesor provisor póte fi vorba. Și acesta nu e nici Alexits nici Gherguț, ci profesorul public ordinar pentru catedra de limbi slavice dl Dr. Oszkár Asboth. A fost denumit numai acum în ședința de Sâmbătă (9 Oct.) a corpului didactic dela facultatea filosofică. Denumirea ne-a surprins încâtva, așteptam mai la sigur denumirea profesorului Dr. Mayr, care propune filologia comparativă și este un cunoscêtor perfect al literaturii nóstre. Nou numitul profesor suplinitor prelege în semestrul prim următoarele trei colegii: 1. *Înfluința slavismului asupra limbii române*; 2. *Miron Costin, letopiseșele Moldovei*; 3. *Bucăți de lectură din Ciril*. Inscrierile la aceste colegii numai astăzi s'au început. Cu proxima ocaziune voi relata despre modul de propunere a dlui Asboth.

În zilele prime ale lui Octombrie s'a ținut la Dresda congresul filologilor germani, cu care ocaziune s'au discutat mai multe chestiuni de importanță pedagogică și filologică. Ministrul saxon de culte von Seidewits s'a ocupat de chestiunea gimnasiului, lucru ce și la noi e actual, și a dîs următoarele:

„Ne-am îngrijit de întărirea acestei instituțiuni. În planurile de instrucțiune am făcut loc pe sêma matematicii, a științelor naturale și a limbilor mai nóuë, un loc la care aceste studii reflectéză în urma importanței ce o au. Am înaintat cultivarea limbii germane, ér în istorie am pus pondul principal pe cunoscințele istorice și nu

Damasturi de mătășă dela 65 cr. până la fl. 14.65 de metru — precum și *mătășă-Henneberg* neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru, lucie, vărgată, pătrată, mostrată, damast etc. (circa 140 calități diferite, 2000 colori și desinuri etc.). Mărfurile comandate precum și *mastrele le expediez cu întorcerea poștei în casă, franco și scutite de vama, fabricile de mătășă din Zürich ale lui G. HENNEBERG, (furnizor de curte c. și r.).* Scrisorile adresate în Elveția sunt a se prevedea cu marcă de 10 cr., cărțile postale cu 5 cr. Comandele scrise în limba română se execută punctual. [47] 4

Lectură

pentru

copii de toate etățile:

Învățăm să cetim, nou abecedar ilustrat cu 21 figuri în colorii, format în 4°, cartonat frumos fl. —75

Copii ascultători, mici poezii pentru copii, de Verona, cu 21 gravuri colorate și negre, în 4°, l. frum. 1.—

Grădina și câmpul, de Bonifaciu, cu 22 gravuri colorate și negre, format în 4°, legat frumos 1.50

Anicuța, istorioară pentru copii mici, de Smara, cu 21 aquarele și gravuri, în 4° mic, leg. frumos 1.—

Iancușor-Ochișori, istorioară pentru copii, de Bonifaciu, cu 21 aquarele și gravuri, în 4° mic, legat frumos 1.—

Mimi și Titii la țără, istorioară de Mitica, cu 21 gravuri fine în colorii și negre, în 4°, l. frumos 1.50

Trei copii dragălași, poveste de Mitică și Radu, cu multe aquarele și gravuri, în 4°, legat frumos 2.50

Din viața copilărească, mici poezii pentru copii, de Alma, cu 28 aquarele și gravuri, în 4°, legat frumos 2.50

În lumea largă, (Din viața copilărească, Seria II.) mici poezii pentru copii, de Verona, ilustrate cu 28 aquarele și gravuri, format în 4°, legat frumos 2.50

Topo, cum au petrecut trei copii români în Italia, de Jip, ilustrate cu 30 gravuri de Kate Greenway și alții, un volum broșat 1.50

Cap de aur, basm —75

Nicu și Lina, basm —75

Cei trei frați, basm —75

Prichindel, basm —75

Albă ca zăpada, basm —75

Cotoiul încălțat, basm —75

Pantoful de sticlă, basm —75

Cele două sorioare, basm —75

Iepurele și ariciul, basm —75

Lupul și ieșii, basm —75

Croitorașul vitez, basm —75

Scufița-roșie, basm —75

Piticul muntelui, basm —75

Oberon, séu Cornul minunat, basm —75

Aladin, séu Lampa fermecată, basm —75

Lenuța lui moș Pârțu, poveste, cu 5 ilustrațiuni frumoșe în colorii, în 8° mare, legat frumos 1.50

Ingerașul și alte povesti pentru tinerețe, cu 5 ilustrațiuni frumoșe în colorii, în 8° mare, legat frumos 1.50

Genoveva de Brabant, un volum în 4°, ilustrat cu 6 aquarele, cartonat frumos 1.50

Cerbul de aur și alte povesti, de Dumitru Stăncescu, cu 13 ilustrațiuni originale de Jiquid și portretul autorului, un volum, broșat 1.50

Ciorap-de piele, de Cooper, cu 11 ilustrațiuni, un volum în 8°, broșat 1.50

Se pot procura dela **Librăria Tipografiei archidieceșane, Sibiiu.**

Librăria Tipografiei Archidieceșane.

În Librăria Tipografiei archidieceșane din Sibiiu se află următoarele cărți de școlă:

Abecedar pentru școlile populare rom. de Zacharia Boiu, edițiunea XIV legat	fl. —24	Fisica pentru școlile populare, de Iosif Bălan, broș.	" —25
" („Micul prietin al copiilor“) de S. Moldovan, broșat 22 cr., legat	" —25	Geografia Ungariei, de Dr. N. Pop, broș.	" —30
" românesc, de V. Petri, legat	" —25	Geografia pentru școl. popor. de I. Dariu, broș. 30 cr., leg. de D. Făgărășan și S. Moldovan, broș. 25 cr., leg.	" —30
Abcdar maghiar-român, de N. Putnoky, partea I., leg.	" —20	Geografia pentru școlile medii de D. Făgărășan și S. Moldovan tom. I., broș.	" 1.20
" " de F. Koós și V. Goldiș, leg.	" —20	Geografia pentru școlile medii de D. Făgărășan și A. Bărșean tom. II., broș.	" —50
Antăia carte de lectură și învăț. de I. Popescu, leg.	" —20	Geografia pentru școlile medii de D. Făgărășan și A. Bărșean, tom. III., broș.	" 1.—
A doua carte de lectură și învățatură, de I. Popescu, leg.	" —60	Geografia pentru institutelor pedagogice și școlile secundare după H. G. Wagner, de P. Drăgălina, broș.	" 1.—
Aritmetica pentru începătorii din școlile primare, de P. Dima, broș.	" —30	Gramatica elementară a limbei germâne pentru școlile secund. de Dr. G. Coman, partea III., broș. 85 cr., leg.	" 1.—
" cu numerii dela 1—20, de D. Dogariu și I. Dariu, broș.	" —15	Gramatica germână, de Sava Popovici Barcianu	" 1.40
" cu numerii dela 1—100, de D. Dogariu și I. Dariu, broș.	" —15	" limbei maghiare de Dr. I. Crișianu și N. Putnoky, broș.	" 1.—
" cu numerii dela 1—1000, de D. Dogariu și I. Dariu, broș.	" —20	Gramatica română, de I. Dariu, broș.	" —25
" cu num. dela 1—1,000,000 de D. Dogariu și I. Dariu, broș.	" —30	" de S. P. Barcian, leg.	" —50
" pentru anii din urmă ai școlii primare partea IV., de I. Dariu, broș.	" —45	" pentru cl. II. de I. Mihelțian, broș.	" —10
" pentru școlile populare, anul I. și II., de F. E. Lurz, trad.	" —20	" pentru cl. III. de I. Mihelțian, „	" —16
" pentru școl. pop. part. a II-a de F. E. Lurz	" —25	" pentru cl. IV. de I. Mihelțian, „	" —24
Bucovina pentru învățatura pruncilor, leg.	" —20	Higienea poporală, de Dr. G. Vuia, broș. 1 fl., leg.	" 1.20
Carte de cetire I, de Z. Boiu leg.	" —40	Higienea copilului dela nascere până la al 7-lea an al eștiui de Simion Stoica, broș.	" —15
" „ II, de Z. Boiu, leg.	" —30	Intrebări de educațiune și instruct. de Dr. P. Span, br.	" 1.—
" „ pentru cl. I. și II. gimn. de I. Popea edit. III., broș.	" 1.35	Isagogia, de Dr. Il. Pușcariu, broș.	" 1.50
" „ de G. Pletos, broș.	" 1.80	Istoria biblică, pentru școlile populare, leg.	" —30
" „ II. pentru școlile populare, prelucrată de Dr. Petru Șpan, leg.	" —30	" biblică pentru școlile medii, inf. și școl. civ. broș.	" —55
" „ pentru anii din urmă, de Ioan Pop Reteganul	" —75	" bisericească pentru școlile populare, leg.	" —30
" „ pentru cl. III gimn. reală, de V. Onițiu, broș.	" 1.—	" bisericească pentru școlile medii de Dr. Ilarion Pușcariu, partea I., broș. 50 cr., partea II. broș.	" —50
" „ pentru cl. IV. gimn. reală, de V. Onițiu, leg.	" 1.60	Istoria bisericească rom. de Șaguna, partea I. și II., br.	" 3.—
" „ maghiară, partea I., de Dr. I. Crișianu și N. Putnoky, broș.	" —70	" „ în limba germână	" 1.
" „ maghiară partea II., de Dr. I. Crișianu și N. Putnoky, broș. 1 fl. leg.	" 1.15	" literaturei române, de I. Lazariciu, broș.	" 1.—
" de rugăciune pentru tinerețea gr. or. română, frumos leg.	" —15	" naturei și fizică, de Z. Boiu, leg.	" —30
Catechism bogat de Z. Boiu, leg.	" —50	" naturală, de Dr. D. P. Barcian, partea II.	" —60
" mic al bisericii ort. ort. de Z. Boiu, leg.	" —20	" de Ipol. Ilasieviciu, leg.	" —36
" pentru învățământul religiunii dreptcred. răsărit. de Moise Toma, leg.	" —20	" patriei, de I. Dariu, broș.	" —25
Chemia elementară anorganică și organică de A. Vlaicu, broș. 80 cr., leg.	" 1.—	" patriotică, de Z. Boiu, leg.	" —30
Computul în școlă poporală, de I. Popescu, broș.	" 1.20	" pedagogiei, de Dr. Petru Pipoș, broș.	" 2.—
Conducător la aplicarea antăii cărți de lectură și învățatură de I. Popescu, broș.	" —10	" Ungariei, de Dr. N. Pop, broș.	" —20
Culegere de cântări biser. în folosul tinereții, broș.	" —12	" „ în legătură cu istoria univers. pentru școlile populare, de Silvestru Moldovan, broș.	" —20
Cunoscințe din constituția patriei, de I. Popovici, leg.	" —20	" Ungariei pentru școl. secund. de V. Goldiș broș.	" —80
Curs de limba maghiară pentru școlile populare române, de I. Molnar, partea primă broș. 16, leg.	" —20	" universală de V. Goldiș evul vechiu, broș.	" 1.—
Curs de limba maghiară partea a doua broș. 20, leg.	" —24	" „ „ „ „ „ mediu, „	" 1.25
" „ „ „ „ „ pentru curs. III. broș. 16, leg.	" —20	" „ „ „ „ „ pentru cl. inferioare de I. Isopescu, tom. I. leg. fl. 1.10, tom. II. leg. 73 cr., t. III. leg.	" —93
Curs elementar de geometrie practică de D. Mirescu leg. de musică, partea II., de Const. M. Cordoneanu, broș.	" 1.—	Legendar sau carte de cetire, de V. Petri, leg.	" —50
" „ de musică, partea III. și IV., de M. Cordoneanu, broș.	" —80	" maghiar-român, de N. Putnoky, leg.	" —30
Curs practic de aritmetică pentru școlile populare de Ars. Vlaicu, I. 22 cr., II. 25 cr., III.	" —35	Lesebuch germân, de Georg Jausz, partea I. leg. 40 cr., II. leg. 55 cr., III. leg. 65 cr., IV. leg. 70 cr., V. leg.	" —85
Curs practic de limba maghiară pentru anul I. și II. de școlă de I. Dariu, broș.	" —16	Limba maternă, de Dr. Il. Pușcariu, leg.	" —40
Dialogi româno-francezi, de M. Rudinescu	" 1.20	" română, de V. Onițiu, broș.	" —50
" româno-germani, de M. Rudinescu	" 1.—	Literele mobile (pe hârtie tare) pentru mașina de cetire, 144 bucăți	" 2.50
Dicționarul român-germân și germân-român, de S. P. Barcianu, tom. I. fl. 2.50, tom. II.	" 3.80	Lucrul în școlă, de G. Moian, broș.	" —45
" român-maghiar de N. Putnoky, leg.	" 2.—	Manual de dreptul cambial, de I. Socaciu, broș.	" 2.—
Drepturile și datorințele civile pentru școlile populare confesionale, broș.	" —20	" „ istoria literat. rom. de Enea Hodoș, broș.	" 1.—
Economia câmpului și grădinăritul pentru școlile populare, de G. Moian, broș.	" —25	Manducere la abecdarul maghiar-român, de N. Putnoky, broș.	" —06
Economia domestică pentru cl. IV. primară de fete, de o asociațiune de învățatori, leg.	" —60	Manducere la legendarul maghiar-român, de Nic. Putnoky, broș.	" —12
Elemente de fizică pentru școl. popor. de I. Dariu, leg.	" —30	Mărturisirea ortodoxă, leg.	" 1.20
" de geografie de Z. Boiu, leg.	" —30	Merceologia și Technologia pentru școlile comerciale, profes., de Ars. Vlaicu, broș.	" 5.—
" de geometrie pentru anii din urmă ai școlii populare de D. Dogariu și I. Dariu, leg.	" —20	Noua metodă de a învăța cu înlesnire limba franceză, de M. Rudinescu, tom. I. leg. 1 fl., tom. II., leg.	" 1.20
" din teoria muziciei, de A. Sequens, broș.	" —50	Noua metodă de a învăța cu înlesnire limba germână de M. Rudinescu, tom. I. broș. 50 cr., tom. II. br.	" 1.—
Esercitiile de stil în școlă popor. de D. Lăpădat, broș.	" —15	Octoich mic, de 8 glasuri, leg.	" —75
Fibel, după metoda analitică-sintetică de G. Jausz, leg.	" —30	Orologion (ciaslov), leg.	" —75
Fisica pentru școlile populare de D. Făgărășan, broș.	" —30	Pastorală nouă, broș.	" 1.50
Afară de aceste procură Librăria Tipografiei archidieceșane ori-ce cărți didactice pe lângă cele mai avantațiioșe condițiuni.		Pedagogia, de I. Popescu, broș.	" 2.—
		Pomăritul, de D. Comșa, broș.	" 1.—
		Principii de pedagogie, de Dr. Il. Pușcariu, broș.	" 1.—
		Psichologia empirică, de I. Popescu, broș.	" 2.—
		Religiunea creștină, de I. Popea, broș.	" —12
		Studiu din economia națională, de N. Petra-Petrescu, broș.	" —40
		Stupăritul, de C. Dimian, broș.	" —80
		Toldi, narațiune poetică de Dr. Crișianu și Putnoky, broș.	" —70
		Vocabular român-germân, de Șaguna, br. 70 cr., leg.	" —80

Afară de aceste procură **Librăria Tipografiei archidieceșane** ori-ce cărți didactice pe lângă cele mai avantațiioșe condițiuni.

Lângă prețul cărții este a se aclude și prețul transportului.

👉 **La 10 sau mai multe exemplare din aceeași carte se dă rabatul cuvenit.** 👈